

K NOZ § 496:

§ 496 [VĚCI HMOTNÉ A NEHMOTNÉ]

(1)

Hmotná věc je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu.

(2)

Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty.

Komentáře

11/06/2013 / ADMINISTRÁTOR

Důvodová zpráva k § 496 až 498

0 0 0

02/05/2014 / Admin Tým

Křížové odkazy

0 0 0

30/10/2014 / Rostislav Šivara

Právo stavby

1 3 2

03/11/2017 / Admin Tým

§ 292 ABGB - zdroj inspirace

0 0 0

03/11/2017 / Admin Tým

§ 82 návrhu občanského zákoníku...

0 0 0

DŮVODOVÁ ZPRÁVA K § 496 AŽ 498

11/06/2013 / ADMINISTRÁTOR

Rozdílně od stávajícího občanského zákoníku, který se ve své obecné části spokojuje jen s dělením věcí na movité a nemovité a o některých dalších věcech se zákoník zmiňuje jen v částech zvláštních, soustřeďuje tato osnova v obecné části právní rozdělení věcí podle hlavních a tradičních kritérií. Některé skupiny věcí (zejména věci nemovité, hromadné, užitelné a zastupitelné) se v následujících ustanoveních blíže vymezují, u jiných (např. pokud jde o věci určené jednotlivě nebo věci dělitelné) jsou však jejich bližší charakteristiky zbytečně vzhledem k všeobecné srozumitelnosti označeny.

S ohledem na rozšíření pojmu věci v právním smyslu je nutné vzít při rozdělení věcí v úvahu fakt věcí hmotných a nehmotných. Na to se reaguje návrhem § 496, kde se především definují věci hmotné. Věci, které nevyhovují definici hmotné věci, jsou věcmi nehmotnými. Pojmové vymezení hmotné věci se opět inspirováno vládním návrhem předválečného československého občanského zákoníku. V případě § 496 - stejně jako na řadě jiných míst osnovy - se respektuje osvědčené legislativní pravidlo, že při vymezení párových pojmů, je-li namísto užití legální definice, není vhodné definovat oba pojmy. Vzhledem ke známé zásadě *in iure civili periculosa est* by při definování obou párových pojmů snadno došlo k tomu efektu, že by určitá část materie zůstala nepokryta. Definuje se tudíž jen jeden z obou pojmů s tím, že obsah druhého lze spolehlivě zjistit argumentací a *contrario*.

Po vzoru řady úprav (např. § 285 a 292 rakouského, čl. 713 švýcarského, čl. 814 italského nebo čl. 906 québeckého občanského zákoníku) se návrh ustanovení § 497 přiklonil k řešení, že energie mají být právně posuzovány jako věci movité, jak také odpovídá tradiční tuzemské nauce [Tak už E. Tilsch in Rakouského práva občanského část všeobecná (Provisorium vydání), Všehrd, Praha

1906 na str. 93 píše, že „zdá se býti správnějším přiřaditi elektřinu (a podobně i jiné síly přírodní) ke věcem hmotným, neboť elektřina jest přece něco, co existuje a působí „in rerum natura“ a nikoliv pouhý pomysl jako věci nehmotné.“]. Vyloučí se tak názorový zmatek, kdy se názory na právní povahu energií různé (dokonce i v různých vydáních téže novodobé učebnice občanského práva) a energie se jednou prohlašují za věc, jindy za majetkovou hodnotu od věci odlišnou, a přijme se řešení prakticky účelné.

Pro právo je významné dělení věcí na movité a nemovité. Podobně jako osnova volí při třídění věcí hmotných a nehmotných metodu ostrého vymezení především jednoho druhu těchto věcí, totiž věcí hmotných, je i při třídění nemovitých a movitých věcí zvolen důraz na pojmové vymezení nemovitých věcí (§ 498). Pojetí nemovité věci se oproti dosavadnímu stavu navrhuje změnit dvojím způsobem. Jednak se pojem nemovité věci rozšiřuje i na některá práva (tak se např. v třetí části osnovy zákoníku za nemovitou věc prohlašuje právo stavby). Především se však pojetí nemovité věci vrací k zásadě superficies solo cedit, v důsledku čehož se stavba, nejedná-li o stavbu jen dočasnou, prohlašuje za součást pozemku.

Pokud se jedná o podzemní stavby, rozlišují se jednak samostatné stavby se zvláštním (autonomním) hospodářským určením (např. metro, vinný sklep pod cizím pozemkem atp.), které se zamýšlí prohlásit za samostatné nemovité věci, jednak podzemní stavby zřízené jako součást určitého pozemku, které jsou jeho součástí celé, byť zasahují pod cizí pozemek. Z podzemních útvarů osnova pomíjí úpravu speciálního právního režimu pro důlní díla a důlní stavby pod povrchem, a to jak vzhledem k tomu, že z hlediska soukromoprávního postačí i tu obecné vymezení, tak s přihlédnutím k zvláštní úpravě v horním zákoně (zák. č. 44/1988 Sb., v platném znění), jehož koncepci, byť v mnohém anachronickou, nelze vzhledem k jeho - ve výrazné části - veřejnoprávnímu rázu, předpisem soukromého práva měnit. Zvláště není v osnově řešena ani otázka tzv. starých důlních děl, tedy opuštěných důlních děl jakoby „bez vlastníka“, neboť i tu pro soukromoprávní úpravu postačí § 506 osnovy. Otázku likvidace starých důlních děl a vypořádání škod jimi vyvolaných řeší § 35 horního zákona. Otázku staveb na stavbách osnova nezamýšlí řešit speciálně a nesleduje v tom směru založit kazuistickou úpravou pro ně nějaký zvláštní právní režim. Vychází totiž v daném ohledu z předpokladu, že plně postačí úprava obecná v kombinaci s některými dalšími právní instituty (zejména úpravy spoluvlastnictví, věcných břemen a práva stavby).

Návrh nemínil zasahovat do speciálních úprav ve zvláštních zákonech. Pokud tyto zákony stanoví, že určité objekty mají status nemovité věci (např. letiště, pozemní komunikace), platí toto jejich určení i nadále. Také u vodovodů a kanalizací se nic nemění proti stávající úpravě; jedná se o nemovité věci, které se zapisují do majetkové evidence podle zákona o vodovodech a kanalizacích, nikoli do katastru nemovitostí.

Zatím žádné diskuzní příspěvky